

JACK VECHT NIET MEER

Op 14 juli 1995 overleed Jack Vecht, oud-voorzitter en ere-voorzitter van DSB. Hij was 78 jaar.

Jack vecht niet meer tegen het falen van zijn lijf. Hij heeft die strijd lang en moedig volgehouden, maar tenslotte moest zijn oersterke wil om te leven het onderspit delven.

Ik ontmoette hem ca 30 jaar geleden, toen ik lid werd van DSB (De Smalle Band). Hij was destijds nog geen voorzitter, maar wel een prominent lid. Ik had enige moeite in de club ingeburgerd te raken. Het establishment van DSB, waartoe uiteraard ook Jack behoorde, hielp daarbij nauwelijks (lag natuurlijk ook aan mij). Pas toen ik ging meedoen aan wedstrijden en daarmee enig succes had, kwam ik er een beetje in. Bij de jureringen, eerst in een zaal nabij het Amstel Hotel, later bij Jack thuis op de Amsteldijk, was Jack altijd aanwezig. Ik leerde hem wat beter kennen, maar bleef aanvankelijk toch enigszins beducht voor zijn ongezouten opmerkingen. Ik wist niet wat ik aan hem had.

Het kantoor van CSM, waar ik werkte, was in die tijd op de Herengracht. In de lunchpauze ging ik meestal de stad in. Wanneer ik - onbedoeld - langs Jacks kunsthandel op het Rokin kwam en Jack stond voor het raam of in de deuropening, dan vroeg hij mij om binnen te komen. Zo onstond in de jaren '70 de gewoonte, dat ik hem zo nu en dan 's middags in zijn winkel opzocht, meestal onaangekondigd. Als het hem niet paste, liet hij dat zonder omwegen blijken en dan ging ik weer, maar meestal was ik welkom. Wij spraken over de dingen van de dag, over film en geleidelijk ook over persoonlijke zaken. Zo noemde ik eens mijn lijfspreuk: "Het lichaam is een last." Hij lachte mij hartelijk uit: "Lúst lat je bedoelen", zei hij. Gaandeweg kreeg ik belangstelling voor zijn vak en voor de fraaie dingen in zijn zaak. Daardoor kwam ik op het idee een film te maken met/over een aantal van de antieke beelden, die ik daar telkens zag. Jack had eerst weinig vertrouwen in dat plan, omdat zo'n film z.i. te statisch zou worden. Maar hij liet zich overreden en zo maakten wij samen Beeld voor Beeld. Jack liet mij geheel vrij in de keuze van wat en hoe te filmen. Ik miste ieder begin van deskundigheid op zijn vakgebied en kon daardoor onbevvangen afgaan op wat ik meende te zien in zijn beelden. Jack onthield zich van inmenging in mijn benadering. Hij deden uit geheel verschillende culturen en tijdvakken werden door mij in een zekere samenhang gebracht. Zij hadden bovendien zeer uiteenlopende afmetingen - van 10 cm tot manshoog - maar door ze allemaal beeldvullend op te nemen, werden ze even groot gemaakt, waardoor zij als het ware met elkaar konden communiceren.

Dit alles werd van een ruggegraat voorzien door een van tevoren gemaakte montage van een modern stuk muziek, Nomos Alpha van I. Xenakis. Deze muziek vervulde Jack met afgrijzen; hij zag er een vorm van heiligschennis in. Later, toen beeld en geluid versmolten waren, was hij ingenomen met de muziekkeuze. Typisch Jack: uitgesproken meningen, maar altijd open voor een andere visie.

Dit alles speelde zich af in 1980, het jaar waarin Beatrix koningin werd. De dag van de kroning was een vrije dag, die Jack en ik hadden bestemd om de filmopnamen te voltooien. De kroning lokte in Amsterdam ernstige rellen uit. Terwijl Jack zijn hart vasthield voor zijn kwetsbare winkel, was ik achterin bezig zijn antieke beelden te filmen. Jack zelf schreef daarover later o.a.: "... De M.E. doet met pantserauto's een felle charge. Het Rokin tot aan het Spui wordt schoongeveegd. Chaos, lawaai, geschreeuw, vliegtuiggeronk... Er ligt iemand gewond voor de etalage. Ambulancewagens rijden af en aan. Frans kijkt niet, hij filmt, Beeld voor Beeld."

Jack was inmiddels voorzitter van DSB. Hij nam die taak op zich in 1974. Hij was toen 58 jaar. DSB bevond zich in een diep dal, maar onder Jacks creatieve leiding kwam de club tot nieuwe bloei. In 1981 verhuisde mijn kantoor naar Diemen, waardoor er een eind kwam aan mijn tussen-de-middag-visities. Maar Jack en ik onderhielden het contact. Hij kwam meestal bij mij thuis kijken naar mijn inzending voor de Vrije Wedstrijd. De groei van CSM ging mij echter steeds meer in beslag nemen, waardoor minder tijd om te filmen overbleef. Ik deed in 1986 voorlopig voor het laatst mee aan de Vrije Wedstrijd met een lange, deels autobiografische film "10 x lab 12". Ook deze film had Jack van tevoren gezien. Hij was er tevreden over en "Ik vind hem niet te lang," zo zei hij. De film kreeg slechts een eervolle vermelding omdat de jury (en ook de zaal trouwens) 42 minuten teveel van het goede vonden. Jack nog steeds niet. Bij latere hervattingen in de club en ook elders, werd de film veel gunstiger onthaald en kreeg Jack met zijn appreciatie gelijk. Hij kon als geen ander bij de eerste aanschouwing kwaliteiten en gebreken van een film zien en wegen. Totdat ik in 1990 ophield met werken, zag ik geen kans meer werk te maken voor de vrije wedstrijd. Ik bleef uiteraard bevriend met Jack maar zag hem toch minder vaak, mede doordat hij in 1989 het voorzitterschap van DSB overdroeg. Toen ik in 1990 baas over mijn eigen tijd werd, ging ik weer vol ijver aan het filmwerk en haalde de banden met Jack weer nauwer aan. Hij had inmiddels meer begrip voor mijn lijfspreuk gekregen. Hij zei vaak: "Eigenlijk moesten we weer eens samen een film maken, maar ik word al moe bij de gedachte." En tóch kwam het zo ver. Op een tentoonstelling van Chinese kunstschilders in zijn zaak in januari j.l. zag ik 6 Chinese terra cotta beeldjes, ca 1200 jaar oud, de zgn fat ladies. Eenmaal thuis gekomen zag ik daar opeens een film in. Ik belde Jack. We overlegden. Ik vertelde hoe ik dacht ook nu weer te ontkomen aan een te statisch karakter. "OK", zei Jack, "maar je moet vlug zijn, want binnenkort ga ik inpakken voor de beurs in Maastricht." We spraken 5 achtereenvolgende avonden af. Dat bleek niet genoeg; het werden er 8, van 17.30 tot 21.30 uur. Jack had o.a. ernstige nierproblemen. Pas later besefte ik dat hij met uiterste krachtsinspanning dit karwei heeft afgemaakt. Eind april kwam hij het resultaat bekijken. Hij was in goede doen, doordat hij inmiddels twee maal per week een dialyse onderging. Aanvankelijk had hij zich daartegen verzet, omdat hij vond, dat de kwaliteit van het leven zo achteruitging, dat je maar beter dood kon zijn. Maar gelukkig had hij zich laten overtuigen. We draaiden de 6 Fat Ladies verscheidene malen, daarna op zijn verzoek ook nog andere films, w.o. Beeld voor Beeld, Omstreeks middernacht vertrok hij, vitaal als vroeger. "Een inspirerende avond," zei hij ten afscheid en dat was het, dank zij hem.

Op 8 juni, vlak voordat ik met vakantie zou gaan, sprak ik hem in het ziekenhuis, waar hij was opgenomen wegens een ernstige infectie, opgelopen bij de dialyse. "Belazerd; ik was bijna dood geweest," zei hij, toen ik naar zijn toestand vroeg.

Ik verliet hem in de overtuiging, dat hij het wel weer zou redden. Ik verwachtte hem na de vakantie weer in vol bedrijf te zullen aantreffen.

Onjuiste prognose: ik had hem voor het laatst gezien.

Jammer, jammer, dat Jack, dat deze bijzondere man er niet meer is. Het was een voorrecht hem te kennen en met hem te mogen werken; het is een verdriet hem te moeten missen.

Frans Frank
23 juli 1995

(met toestemming overgenomen uit de Smalle Band Krant, redactie W.G. de Brabander)